SUOMEN YK-LIITTO
FINLANDS FN-FÖRBUND • UNA FINLAND

# SUOMEN YK-LIITON LAUSUNTO TULEVAISUUSVALIOKUNNALLE VALTIONEUVOSTON AGENDA 2030 SELONTEOSTA

4.4.2017

**Teema: Miten kehitysavun, kehitysmaatutkimuksen ja kehityspolitiikan keinoin voidaan edistää kestävää kehitystä?**

Muuttuvassa kansainvälisessä tilanteessa on erittäin tärkeää, että Suomi osoittaa selkeästi sitoutuneisuutensa monenkeskiseen järjestelmään sekä rauhan rakentamiseen ja ylläpitämiseen**.** Yksi tapa on näyttää esimerkkiä Agenda 2030:n toteuttamisessa. Nyt Suomi on ensimmäisten joukossa tehnyt oman suunnitelman ja on luomassa kansallisia rakenteita Agenda 2030:n toimeenpanoon. **Suunnitelma on hyvä pohja työlle kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamiseksi, mutta vaatii perusteellista toimeenpanoa – ja myös kehitettävää on.**

**Olisi toivottavaa, että toimeenpanosuunnitelma keskittyisi myös uusiin avauksiin, jo tämän hallituksen toimikauden alussa sovittujen tavoitteiden ja ohjelmien lisäksi.** Ongelmakohdat, joihin Suomen tulee puuttua on selonteossa kohtuullisen hyvin tunnistettu, mutta johtopäätöksiin ja toimenpide-esityksiin tarvitaan laajapohjaisesti sovittuja ratkaisuja yli hallituskausien jatkuvan toimeenpanon tueksi.

Kehitysyhteistyö ja kehityspolitiikka sekä niiden taustalla oleva tutkimus ovat keskeinen osa kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamista, mutta **Agenda 2030 on universaali – eli myös Suomen on otettava se kaikkien toimiensa lähtökohdaksi. Kyse ei ole vain kehityspoliittisesta kysymyksestä, eikä vain kehitysmaiden agendasta.** Moni tavoitteista esimerkiksi ilmastonmuutoksen tai kestävän kulutuksen suhteen voi olla jopa vaikeampi saavuttaa vauraissa maissa. Lisäksi kaikki tavoitteet ja niiden toteuttaminen liittyvät toisiinsa, yhtä ei voi saavuttaa ilman toista – eikä toteutus voi olla paikallista, vaan sen on oltava globaalia.

**Keskeistä Agenda 2030:n toteuttamisessa kuten myös hyvässä kehityspolitiikassa on politiikkajohdonmukaisuus**. Myös selonteossa todetaan, että kansalliset toimemme vaikuttavat koko maailmassa. Suomessa kansallisilta tai kunnallisiltakin äkkiseltään vaikuttavat päätökset vaikuttavat vahvasti kansainväliseen kehitykseen – ilmastonmuutoksen torjunta, yritysvastuuperiaatteet, hankinnat ja veroratkaisut ovat vain muutama esimerkki toimista, joissa usein tehdään yhtäällä hyvää ja toisaalla toimitaan päinvastoin. Samojen tavoitteiden tulisi siis ohjata kaikkea päätöksentekoa kaikilla tasoilla – eikä pelkästään selvästi kehityskysymyksiin liittyviä osa-alueita. Esimerkkejä kestävää kehitystä tukevista paikallisista toimista olemme nostaneet esiin Agenda 2030:ä käsittelevässä Kestävää päätöksentekoa - mobiilikurssissamme.

**Johdonmukaisuuden varmistamisessa keskeistä on, että Agenda 2030 huomioidaan budjetoinnissa ja lainvalmistelussa vahvemmin.** Hyvä alku tässä olisi se, että Agenda 2030 otetaan jo nyt budjettikeskustelujen lähtökohdaksi. **Selvää on, että jos resurssit eivät ohjaudu agendan linjojen mukaisesti, toimeenpanosuunnitelma ei voi toteutua.**

Suomen YK-liitto
Finlands FN-förbund
UN Association of Finland

Siltasaarenkatu 4, 7. krs
Fi-00530 Helsinki
+358 44 781 03 00

ykliitto.fi
globalis.fi
yk.fi

**Kehityspolitiikassa keskeistä on johdonmukaisuuden lisäksi pitkäjänteisyys. Kehitysyhteistyön rajut leikkaukset ovat esimerkki poliitiikkavalinnasta, joka ei ole kumpaakaan.** Leikkausten myötä Suomen rahoitus YK-järjestöille putosi viime vuonna jopa 70 prosenttia vuoden 2015 tasosta. Agenda 2030:n laaja-alaisten ja kokonaisvaltaisten tavoitteiden edistämisessä olisi tärkeää, että Suomen monenkeskisen yhteistyön rahoitus on pitkäjänteistä, avointa ja läpinäkyvää. Myös avoimuus on heikentynyt viime vuosina, kun YK-järjestöjen rahoitus on jätetty erittelemättä budjettikirjasta.

Leikkausten ohella **laaja-alaisten ja universaalien kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamisen kannalta on kielteistä, että myös YK-järjestöjen rahoituksessa on siirrytty yhä enemmän joko maittain tai teemoittain korvamerkittyyn rahoitukseen perusrahoituksen sijasta**. Tämä kaventaa järjestöjen mahdollisuuksia vastata nopeastikin muuttuviin tarpeisiin ja tekee työstä huomattavasti haavoittuvampaa yksittäisen rahoittajan politiikkamuutoksille.

Tällainen tarkempi valikointi ja korvamerkitseminen ei ole omiaan edistämään Agenda 2030:n kokonaisvaltaista toteutumista. **Sekä kotimaan että kansainvälisten toimien osalta on ymmärrettävä, että näin laajaa agendaa ei voida toteuttaa rajaamalla yksittäisiä toimeenpainon painopisteitä tai kohderyhmiä.** Kestävä kehitys on otettava huomioon kaikessa politiikanteossa ja käytännön toimissa. Hallitus voi toki konkretisoida toimenpiteitä keskittymällä rajatumpiin toimenpidealueisiin, mutta silti tarvitaan agendan edistämiseksi laaja-alaista visiota ja toimintatapojen syvällistä muutosta. Myöskään kehityspolitiikan osalta yksittäisiin maihin kohdennetut ohjelmat eivät riitä. Sitä varten **tarvitaan kokonaisvaltaisesti Agenda 2030:n edistämiseksi toimivia kansainvälisiä tahoja, kuten YK ja sen järjestöt, joiden kautta tätä työtä tehdään yhdessä sovituilla tavoilla.**

Kuten YK:n kehitysjärjestö UNDP:n tuoreessa inhimillisen kehityksen raportissa todetaan: maailmassa köyhyys on vähentynyt, mutta eriarvoisuus on kasvussa – tulojen ja varallisuuden epätasainen jakautuminen on merkittävä este kehitykselle. Raportti korostaa, että jotta kestävä kehitys koskettaisi kaikkia, pitää huomio kiinnittää entistä selkeämmin niihin ryhmiin, jotka jäävät helposti marginaaliin. **Kansainvälisen ja kansallisen kehityksen huomioon ottaen pitäisi Agenda 2030:n kantavan periaatteen – ketään ei jätetä jälkeen** (”leave no-one behind”) – **näkyä hallituksen toimeenpanosuunnitelmassa ja kaikessa politiikassa vahvemmin**. Selonteossa tätä koskien esimerkiksi eriarvoistuminen, kehitysrahoitus, pakolaiset ja alkuperäiskansat jäävät vähälle tai olemattomalle huomiolle. Suunnitelmassa luvataan, että toimeenpanossa ja raportoinnissa tunnistetaan kaikkia toimenpiteitä koskien ne ryhmät, jotka ovat vaarassa jäädä jälkeen – esimerkkinä alkuperäiskansat ja vammaiset ihmiset. Itse toimissa tämä ei korostu ja siksi toimeenpanossa on varmistettava, että näiden ryhmien tunnistaminen toteutuu ja se näkyy siten konkreettisissa toimissa.

**Kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamisen ja kehityspoliitikan tueksi on tärkeää tuottaa ajankohtaista tutkimustietoa.** Nopeasti muuttuvan toimintaympäristön ja esimerkiksi digitalisaation myötä myös kehitysyhteistyössä on voitava muuttaa toimintatapoja ketterämmiksi – ja tässä tutkimustieto ja sen pohjalta tapahtuva kehittäminen ovat keskeisessä roolissa. On tärkeää tehdä Suomen kehityspolitiikkaa koskevaa tutkimusta ja seurantatyötä, mutta kehitysmaissa tehtävän paikallisen tutkimuksen ja analyysin tukeminen on keskeisessä roolissa kehityksen tukemisessa.